

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at gennemføre en lovregulering om erstatningsansvar for miljøskader.

Efter forslaget skal der gennemføres generelle lovregler om det erstatningsansvar, der skal påhvile nærmere angivne typer af virksomheder for skader på personer, ting og miljøet. Det foreslås, at der indføres et såkaldt *objektivt erstatningsansvar* for miljøskader, dvs. et ansvar, der kan pålægges, uanset om der er begået fejl eller forsømmelser. Det objektive ansvar skal påhvile visse særlig farlige eller forurenende virksomheder, herunder virksomheder, der skal have en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, visse autoværksteder, visse spildevandsanlæg samt virksomheder med nedgravede olietanke af en vis størrelse. Det objektive ansvar skal gælde for både private og offentlige virksomheder.

Lovforslaget er udtryk for en gennemførelse af forurenere betaler-princippet, idet der pålægges de særlig farlige eller forurenende virksomheder m.v. erstatningsansvar for de miljøskader, som disse virksomheder forvolder, uanset om der i det enkelte tilfælde er begået fejl eller forsømmelser fra virksomhedens side.

Det må anses for rimeligt og hensigtsmæssigt, at de virksomheder m.v., som er særlig farlige eller forurenende, og som i almindelighed opnår en økonomisk indtjening ved deres særlig farlige eller forurenende aktivitet, skal betale erstatning for de skader, som de forvolder som led i denne aktivitet. Ud fra overordnede samfundsmæssige fordelingssynspunkter bør sådanne skader dækkes af de pågældende virksomheder.

Objektivt ansvar må endvidere antages at have præventiv betydning, idet virksomhederne tilskyndes til at foretage de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger for at undgå erstatningsansvar.

Et objektivt ansvar vil også medføre en vigtig forbedring af skadelidtes retsstilling. Indførelsen af det objektive ansvar sikrer, at skadelidte fremover vil kunne gennemføre krav om erstatning over for skadevolder også ved skader, der skyldes hændelige uheld.

Endelig tilgodeser regler om objektivt erstatningsansvar forskellige retstekniske hensyn. Under den gældende retstilstand skal skadelidte bevise, at skadevolderen har begået fejl eller forsømmelser. Dette bevis vil ofte være vanskeligt at føre for den skadelidte. En ordning med objektivt ansvar gør det overflødig at føre bevis for, at skadevolder har begået fejl eller forsømmelser. Denne omstændighed må antages at kunne medvirke til, at man i videre omfang end i dag vil kunne undgå retssager om forurenere erstatningspligt.

2. Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget bygger på betænkning (nr. 1237/1992) om erstatning for miljøskader, der er afgivet af Justitsministeriets udvalg om erstatning for miljøskader (Miljøerstatningsudvalget).

Efter Miljøerstatningsudvalgets kommissorium skulle udvalget gennemgå den gældende retstilstand angående erstatning for miljøskader. Udvalget skulle i denne forbindelse overveje bl.a. behovet for generelle regler om erstatningsansvar for miljøskader og eventuelt udarbejde lovudkast herom.

I februar 1988 fremsatte medlemmer af Socialistisk Folkeparti et forslag til folketingsbeslutning om erstatning for miljøskader (beslutningsforslag B 115 i folketingsåret 1987-88, jf. Folketingstidende 1987-88 (1. samling), Forh., sp. 6555 og 9669, og Tillæg A, sp. 4089). Beslutningsforslaget gik ud på, at regeringen skulle pålægges at fremsætte lovforslag om erstatningsansvar for miljøskader efter nogle nærmere angivne retningslinier. Forslaget, der ikke blev vedtaget, blev genfremsat ændret i januar 1991 (beslutningsforslag B 11 i folketingsåret 1990-91, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), Forh., sp. 2018ff). Heller ikke dette forslag blev vedtaget, hvilket ifølge en række af ordførertalerne i Folketinget skyldtes, at man i første række ville afvente betænkningen fra Miljøerstatningsudvalget.

Efter at Miljøerstatningsudvalget har afgivet betænkning, har Justitsministeriet foretaget en undersøgelse af de økonomiske, herunder erhvervsøkonomiske, konsekvenser af at gennemføre lovgivning